

Siseministeerium
info@siseministeerium.ee

Teie 04.03.2024 nr 1-6/2917-1,
SIM/24-0222/-1K
Meie 22.04.2024 nr 1.1-11/1087-2

**Välismaalaste seaduse muutmise ja
sellega seondult teiste seaduste
muutmise seadus (rändemenetluste
tõhustamine)**

Austatud siseminister

Rahandusministeerium kooskõlastab välismaalaste seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse (rändemenetluste tõhustamine) eelnõu järgmiste märkustega.

1) Välismaa äriühingute ja nende töötajate registreerimise kohta märgime järgmist.

Kehtiva seaduse järgi peavad välisriigi äriühingud (mitteresidendist tööandjad) koos oma töötajatega olema registreeritud maksukohustuslaste registris, sh juhul, kui töötajad ei ole Eesti residendid, vaid Eestisse kutsutud välismaalased. Registreerimise üle teostab järelevalvet Maksu- ja Tolliamet (edaspidi: *MTA*). Registreerimise eesmärgiks on muuta välisriigi tööandjate jaoks maksukohustuste täitmine Eestis võimalikult lihtsaks ning mugavaks, ning ühtlasi järelevalve maksukohustuste täitmise üle tõhusamaks.

Eelnõuga tekitatakse olukord, kus välismaalase tööle kutsumiseks Eestisse peab teda tööle võttev tööandja olema muuhulgas kantud äriregistrisse ja lisaks peab olema tuvastatud ka tema eelnev majandustegevus Eestis. Praktikas tähendaks see mitteresidendist tööandjale, et ta peaks Eestisse looma filiaali või asutama siia äriühingu ja vormistama välismaalased sinna tööle.

Meie hinnangul töötab selline lähenemine vastu tänasele maksukohustuslaste registri põhisele lahendusele ning tekitab selliselt suuremat koormust nii välismaa tööandjatele kui ka MTA-le.

Muudatusega kaasnev vajadus asutada Eestisse äriregistris arvel olev juriidiline keham on mitteresidendist tööandjale oluliselt koormavam võrreldes maksukohustuslaste registris registreerimisega, kuivõrd selle kehami käitamisega kaasneb erinevaid õiguslikke tagajärgesid (mitte ainult maksuõiguslikke, näiteks kohustus esitada majandusaasta aruanne), mille nõuetekohaseks täitmiseks ei pruugi asutajatel olla piisavaid teadmisi Eesti õigussüsteemist – see aga võib kahjustada mitte ainult

maksude korrapärast laekumist, vaid võib vajada ka teiste järelevalveorganite sekkumist, et kõik seadusest tulenevad kohustused saaksid nõuetekohaselt täidetud. See aga tähendab täiendavat haldus- ja töökoormust nii kõnealusele ettevõttele kui ka riigile. Halvimal juhul võib see üldse heidutada mitteresidentidest tööandjaid Eestisse tulemast, millel mõistagi on omakorda negatiivne mõju maksutuludele.

Ühe praktilise näitena toome välja, et hankemenetlusi võitvad välisriigi äriühingud, vaatamata suuremahulistele projektidele, ei registreeri end Eestis MTA-s. Samas tekib neil Eestis püsiva tegevuskoha (pikaajalised kinnisvaraobjektid) registreerimise ja maksukohustus (käibemaks, tulumaks) ja/või tööandjana registreerimise ja maksukohustus (tööjõumaksud). Seoses ehituse töövõtuahela registreerimisega (TTKI-ga) toimub MTA-ga ka andmete infovahetus, mistõttu on TTKI jaoks oluline, et need välisriigi äriühingud on MTA maksukohustuslaste registris ja nende töötajad töötamise registris (edaspidi: TÖR). Riigil peab olema selge lähenemine ka olukorras, kus välisriigi äriühing toimetab Eestis suuremahulisel ehitusobjektil ja osutab riigi- või kohaliku omavalitsuse asutusele või riigi aktsiaseltsile teenust (hanke mahud võivad ulatuda sadadesse miljonitesse). Kirjeldatud olukorras, kus on keeruline panna välisriigi äriühinguid täitma juba eksisteerivaid lahendusi, ei ole otstarbekas kehtestada veelgi koormavamaid ning keerulisemaid nõudeid. Eesmärk peaks olema optimeerida tänaseid lahendusi, st saada isikud Eesti registritesse ning soodustada maksuraha laekumist. Registris olevate isikute üle on võimalik ka eel- ja järelkontrolli teostada.

Eelnevast tulenevalt palume täiendavalt hinnata, kas nõue, et tööandja peab olema äriregistris registreeritud, ei ole liiga range ning kas eelnõu eesmärged on võimalik saavutada proportsionaalsemal viisil, mis ei vähenda Eesti atraktiivsust mitteresidentidest tööandjate seas. Üks eesmärk on saada välismaal registreeritud äriühingud ja nende töötajad Eestis registrisse, et Eestis tekkinud maksukohustus saab korrektselt täidetud.

- 2) Eelnõu § 5 punkti 3 kohaselt lisatakse maksukorralduse seadusesse (edaspidi: MKS) uus alus TÖR kande tegemiseks. Uueks aluseks on eelnõukohane „*välismaalaste seaduse alusel tehtud otsus Eestis viibimise või töötamise õiguse andmise või lõpetamise kohta*.“ Palume täiendavalt analüüsida, kas sellise aluse kehtestamine on eelnõuga taotletava eesmärgi realiseerimiseks vajalik.

Eelnõu seletuskirja kohaselt sisestab tööd võimaldav isik TÖR kandeks vajaliku koosseisu ise, st õiguslikult on tegemist tööd võimaldava isiku enda taotlusega, mis on kehtivas MKS-s juba kande alusena sätestatud (§ 25⁵ p 2). Selles valguses jääb selgusetuks, miks on vaja sätestada uue TÖR kande alusena välismaalaste seaduse alusel tehtud otsust Eestis viibimise või töötamise õiguse kohta. Õiguslikult peaks siiski olema tegemist tööd võimaldava isiku enda TÖR kande tahteavaldusega sõltumata sellest, et TÖR kande aluseks olev andmekoosseis esitatakse lühiajalise Eestis töötamise registreerimise andmekogusse (edaspidi: LTR) või elamislubade ja töölubade registrisse (edaspidi: ETR) – andmed liiguvad igal juhul sealt edasi TÖR-i ning selleks otstarbeks need andmed ka esitatakse.

Teeme ettepaneku, et kui TÖR kande aluseks olev andmekoosseis liigub LTR-st või ETR-st edasi TÖR-i, siis käsitatakse seda tööd võimaldava isiku enda taotlusena teha

kanne TÖR-i, ning mitte käsitada kande alusena mõnda Politsei- ja Piirivalveameti otsust vms. See võimaldab saavutada eelnõu eesmäärke vajaduseta muuta MKS-i.

- 3) Seletuskirja punkti 7 lõigus 5 on kirjeldatud järgmine katteallika võimalus tekkivale kulule: „*Vajadusel esitab Siseministeerium riigi eelarvestrateegia koostamise protsessis lisataotluse või taotleb lisarahastust struktuurifondist.*“

Palume täpsustada viidatud sõnastust selliselt, et eelnõu seletuskirjas ei oleks välja toodud katteallikana riigi eelarvestrateegiat. Riigi rahalised võimalused ei võimalda lisataotlusi riigi eelarvestrateegia 2025-2028 protsessis vastu võtta ja seetõttu peab olema valmis tekkivad kulud katma Siseministeeriumi eelarvest või vajadusel taotleda struktuurifondist.

- 4) Seletuskirjas on välja toodud infosüsteemide arenduskulud, kuid vajalik on ka infot infosüsteemide iga-aastaste ülalpidamiskulude katmise kohta. Kui infosüsteemide ülalpidamiskulud kaetakse Siseministeeriumi vm ministeeriumi eelarvest, või kui ülalpidamiskulusid ei kaasne, palume see seletuskirjas välja tuua.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Mart Vörklaev
rahandusminister

Marju Saar 5885 1438
marju.saar@fin.ee

Kutt Kommel 5885 1402
kutt.kommel@fin.ee

Kristi Mürsepp 5885 1397
kristi.myyrsepp@fin.ee

Artur Lundalin 5885 1321
artur.lundalin@fin.ee

Agnes Peterson 5885 1301
Agnes.Peterson@fin.ee